

MINISTER OBRONY NARODOWEJ

Nr 200/401/16/DP/AS

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
KANCELARIA

Nr

5525/DP
2016-08-29

Warszawa, dnia 26 sierpnia 2016 r.

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
KANCELARIA OGÓLNA

Data wpływu: 2016-08-30 -10-

OP 2 101: RUP-81244-2016

SEKRETARZ STANU
W MINISTERSTWIE RODZINY, PRACY
I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Pan Stanisław SZWED

Szanowny Panie Ministrze

W nawiązaniu do pisma (sygn. DDP.1.02100.6.34.2016.JZ z dnia 4 sierpnia br.) dotyczącego projektu *ustawy o zmianie ustawy o związkach zawodowych oraz niektórych innych ustaw*, uprzejmie informuję, że resort obrony narodowej wnosi do tego projektu następujące uwagi:

I. Uwagi ogólne:

Mając na uwadze istotny charakter oraz ilość proponowanych w ustawie nowelizującej zmian do ustawy o związkach zawodowych jak również treść jej dotychczasowych przepisów, zasadnym jest rozważenie wydania nowego aktu prawnego regulującego kwestie działalności organizacji związkowych. Należy wskazać, że dotychczasowe przepisy są niejasne, posiadają zbyt duży stopień ogólności i są nieprecyzyjne, a ich stosowanie jest przyczyną konfliktów między pracodawcami a związkami zawodowymi, co potwierdzają liczne orzeczenia sądów w tych sprawach.

Uregulowania wymają także kwestie, które dotychczas stanowiły lukę prawną, np. utrata reprezentatywności przez organizację związkową m.in. będącą stroną układu zbiorowego pracy, co w konsekwencji uniemożliwia osiągnięcie konsensusu w prowadzonym dialogu między partnerami społecznymi.

Ponadto, w związku z propozycją wprowadzenia do ustawy o związkach zawodowych definicji ustawowych, należałoby przeanalizować całość problematyki związkowej i występujących w niej pojęć, które nie zostały jednoznacznie zdefiniowane i wymagają doprecyzowania. Dotyczy to w szczególności pojęć:

- „ponadzakładowa organizacja związkowa”, która w dotychczasowej formule zawiera odesłanie do innego pojęcia niedookreślonego, tj. „ogólnokrajowy związek zawodowy”;

- „ogólnokrajowy związek zawodowy”;
- „ogólnokrajowa organizacja międzyzwiązkowa (konfederacja)”;
- „zrzeszenie (federacja) związków zawodowych”;
- „doraźna czynność wynikająca z funkcji związkowej”.

II. Uwagi szczegółowe:

W odniesieniu do poszczególnych propozycji zmian w ustawie o zmianie ustawy o związkach zawodowych oraz niektórych innych ustaw należy wskazać, że:

- 1) W art. 1 w pkt 1 ustawy wprowadza się definicję „pracodawcy”, która odbiega jednak od definicji zawartej w Kodeksie pracy. W tym kontekście pojawia się wątpliwość czy w proponowanym brzmieniu obejmuje on jednostki sektora finansów publicznych, które nie posiadają osobowości prawnej.
- 2) Na mocy art. 1 pkt 2 lit. a projektu ustawy art. 2 ust. 1 obowiązującej ustawy otrzymuje brzmienie „Prawo tworzenia i wstępowania do związków zawodowych przysługuje osobom wykonującym pracę zarobkową”. Jednocześnie w nowym art. 11 definiuje się „osoby wykonujące pracę zarobkową”. Zgodnie z projektem pod tym pojęciem należy rozumieć „pracownika w rozumieniu art. 2 Kodeksu pracy lub osobę świadczącą osobiście pracę za wynagrodzeniem na innej podstawie niż stosunek pracy, z wyłączeniem stosunku służbowego funkcjonariuszy służb mundurowych i żołnierzy zawodowych, niezatrudniającą do tej pracy innych osób, niezależnie od podstawy zatrudnienia”.

Należy zauważyć, że tak skonstruowane przepisy ustawy o związkach zawodowych nie uwzględniają przepisu art. 65 ust. 5 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2015 r. poz. 827, z późn. zm.) na mocy którego żołnierze czynnej służby wojskowej nie mogą tworzyć i wstępować do związków zawodowych ani brać udziału w działalności związków zawodowych, których byli członkami w chwili powołania do tej służby. Żołnierzami czynnej służby wojskowej, w rozumieniu ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (art. 59), są osoby które odbywają lub pełnią następujące jej rodzaje: zasadniczą służbę wojskową, przeszkolenie wojskowe, ćwiczenia wojskowe, służbę przygotowawczą, okresową służbę wojskową lub służbę wojskową w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny.

Biorąc pod uwagę art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1414, z późn. zm.) który stanowi, że żołnierze zawodowi są żołnierzami w czynnej służbie wojskowej, uważa się, że dodawany do ustawy o związkach zawodowych art. 11 pkt 1 powinien otrzymać brzmienie:

„1) osobie wykonującej pracę zarobkową – należy przez to rozumieć pracownika w rozumieniu art. 2 Kodeksu pracy lub osobę świadczącą osobiście pracę za wynagrodzeniem na innej podstawie niż stosunek pracy, z wyłączeniem stosunku służbowego funkcjonariuszy służb mundurowych i żołnierzy w czynnej służbie wojskowej, niezatrudniającą do tej pracy innych osób, niezależnie od podstawy zatrudnienia.”

Przepis w proponowanym brzmieniu spowoduje utrzymanie dotychczasowego stanu prawnego, na mocy którego zarówno żołnierze zawodowi (art. 108 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych) jak i żołnierze pełniący służbę wojskową na mocy przepisów ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej

Polskiej (art. 65 ust. 5 tej ustawy) nie mogą tworzyć i wstępować do związków zawodowych.

- 3) W art. 1 pkt 2 lit. d ustawy proponuje się zmianę brzmienia w art. 2 ustawy dotychczasowego ust. 7. Zgodnie z nowym brzmieniem – „przepisy ustawy dotyczące osób wykonujących pracę zarobkową i pracodawców stosuje się odpowiednio do funkcjonariuszy i dowódców jednostek”. W związku z powyższym wątpliwości budzi intencyjność proponowanej zmiany i użyte określenia, tj. kogo należy rozumieć pod pojęciem „dowódcy jednostki”.
- 4) W art. 1 pkt 14 proponuje się dodanie art. 25² oraz 25³, w których uregulowana zostaje kwestia reprezentatywności układowej. W pierwszej kolejności należy wskazać, że propozycja przeniesienia przedmiotowej kwestii z Kodeksu pracy do ustawy o związkach zawodowych budzi wątpliwości.

Kwestia reprezentatywności organizacji związkowych jest ściśle związana z zawieraniem i funkcjonowaniem układów zbiorowych pracy, która uregulowana została w Kodeksie pracy. Zasadnym jest aby Kodeks pracy kompleksowo regulował przedmiotowe zagadnienie.

Niemniej należy zauważyć także nierówność w ustalaniu reprezentatywności organizacji związkowych na szczeblu ponadzakładowym i zakładowym. Dotyczy to uzyskiwania statusu organizacji reprezentatywnej na podstawie art. 25² ust. 3 – tj. w przypadku stwierdzenia reprezentatywności ogólnokrajowej międzyzwiązkowej (konfederacji) z mocy prawa stają się reprezentatywne, wchodzące w jej skład, ogólnokrajowe związki zawodowe i zrzeszenia (federacje) związków zawodowych natomiast zgodnie z art. 25¹ ust. 1 pkt 1 reprezentatywną zakładową organizacją związkową jest zakładowa organizacja związkowa będąca jednostką organizacyjną albo organizacją członkowską ponadzakładowej organizacji związkowej uznanej za reprezentatywną w rozumieniu ustawy o Radzie Dialogu Społecznego, zrzeszająca co najmniej 8% osób wykonujących pracę zarobkową zatrudnionych u pracodawcy.

Zgodnie z przedstawionymi zasadami uzyskiwania reprezentatywności należy wskazać, że wobec zakładowych organizacji związkowych wymagane jest spełnienie dodatkowego warunku, z uwagi na konieczność zrzeszania co najmniej 8% pracowników zatrudnionych u pracodawcy niż wobec ogólnokrajowych związków zawodowych i zrzeszeń (federacji) związków zawodowych, które mogą zrzeszać kilku pracowników objętych działaniem ponadzakładowego układu zbiorowego pracy, a mimo to uzyskują status organizacji reprezentatywnej na poziomie ponadzakładowym. Zasadnym jest zatem wprowadzenie kryterium liczebności organizacji związkowej, która może uzyskać status organizacji reprezentatywnej na poziomie ponadzakładowym, w okolicznościach wskazanych w art. 25² ust. 3. Przy czym należy wskazać, że o reprezentatywności takiej organizacji powinna przesądzać także liczba członków w odniesieniu do wszystkich pracowników objętych układem ponadzakładowym, analogicznie do mechanizmu zastosowanego przy zakładowych układach zbiorowych pracy.

Ponadto, kolejnym uregulowaniem, które wprowadza nieuzasadnione różnice w traktowaniu organizacji na szczeblu zakładowym i ponadzakładowym są zapisy

zawarte w art. 25³ ust. 3 i 4, które wprowadzają obowiązek utworzenia – wspólnej reprezentacji organizacji związkowych wchodzących w skład tego samego zrzeszenia (federacji) związków zawodowych lub ogólnokrajowej organizacji międzyzwiązkowej (konfederacji), a w przypadku jej niewyłonienia przyjęcie, że reprezentatywną organizacją związkową jest wyłącznie organizacja zrzeszająca największą liczbę osób zatrudnionych u pracodawcy oraz zrzeszająca co najmniej 12% osób wykonujących pracę zarobkową zatrudnionych u pracodawcy. Przedmiotowe uregulowania powinny znaleźć odzwierciedlenie także przy ustalaniu reprezentatywności organizacji ponadzakładowych.

Ł. Porwiniński

wz. Bartosz KOWNACKI
Bartosz Kownacki
SEKRETARZ STANU